

prof. dr. Dražigost Pokorn (1941-2009) In memoriam

V poznem poletju letošnjega leta je svojo življenjsko pot sklenil velik in ugleden slovenski strokovnjak za prehrano, znani zdravnik, profesor doktor Dražigost Pokorn.

Rojen je bil 18. julija 1941 v Ljubljani. Leta 1960 je končal gimnazijo in domala sočasno na Gostinski šoli postal tudi kuhar. Leto kasneje je diplomiral na Višji gospodinjski šoli in nato leta 1969 še na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Pet let kasneje je opravil specialistični izpit iz higijene in prejel kuharsko priznanje – diplomu Sekcije kuharjev Jugoslavije. Po končanem magisteriju in doktoratu znanosti s področja fiziologije prehrane je bil leta 1980 habilitiran za visokošolskega učitelja na Medicinski fakulteti v Ljubljani za področje higijene, socialne medicine in higijene prehrane. Med letoma 1970 in 1974 je po opravljenem strokovnem izpitu opravljal delo zdravnika v ambulantah splošne medicine v Ljubljani. Svoje bogato strokovno znanje je na Akademiji za tradicionalno kitajsko medicino v Pekingu na Kitajskem in Kolombu v Združenih državah Amerike nadgradil tudi z znanji tradicionalne kitajske medicine in kitajske dietne prehrane. Kot rednega profesorja za higieno in higieno prehrane ter predstojnika Inštituta za higieno pri Medicinski fakulteti v Ljubljani ga je posebej zanimalo področje javnega zdravja oziroma prehrana zdravih in bolnih ljudi.

Z bogatim znanstvenoraziskovalnim in pedagoškim delom je svoje dolgoletne izkušnje o povezanosti zdravja s prehrano in življenjskim slogom nasploh prenašal na generacije slovenskih strokovnjakov in tako predstavljal ustaljene mejnike v odnosu do zdravja in tradicionalne prehrane Slovencev. S številnimi, vsakomur razumljivimi članki, ki jih je objavljaval v mnogih slovenskih medijih, pa je dolga leta izobraževal tudi širšo slovensko javnost.

Bil je tudi nacionalni koordinator programa Svetovne zdravstvene organizacije za zdravo prehrano pri Ministrstvu za zdravje. Na njegovo pobudo je bila leta 1995 ustanovljena Zbornica nutricionistov – dietetikov. Profesor Pokorn je bil tudi predsednik komisije za podeljevanje znaka varovalnega živila pri Društvu za zdravje srca in ožilja.

Leta 1988 je dobil priznanje Pedagoške akademije za uspešno sodelovanje, leta 1991 priznanje KS Milana Majcna za strokovno delo v krajevni skupnosti in leta 1992 priznanje Gospodarske zbornice z zlato plaketo za delo v gastronomiji.

Njegova bogata bibliografija šteje več kot 600 znanstvenih, strokovnih, in poljudno-znanstvenih člankov, učbenikov, knjig o zdravi in dietni prehrani ter kuharskih knjig. Med znanstvenimi članki, ki jih je skupaj s sodelavci objavljaval v domačih in mednarodnih revijah, so največjo mednarodno odmevnost dosegli članki:

- Hoyer S, Pokorn D. The influence of various factors on breast-feeding in Slovenia. *J. adv. nurs.* 1998;27:1250-1256,
- Koch V, Pokorn D. Comparison of nutritional habits among various adult age groups in Slovenia. *Nutr. res. (N.Y. N.Y.)*. 1999;19:1153-1164, in
- Koch V, Pokorn D. Some differences in nutritional habits between males and females in the Republic of Slovenia. *Food technol. biotechnol.* 1999;37:181-186.

Med pomembnimi zadnjimi znanstvenoraziskovalnimi deli pa so še naslednji članki:

- Hlastan-Ribič C, Pokorn D, Cerar A, Mehikič D, Zebič A. The influence of fat diet, wine and ethanol on changes in skeletal muscles in wistar rats. *Acta aliment.* 2004;33:111-118,
- Hlastan-Ribič C, Cerar A, Pokorn D, Perše M, Zebič A. Effects of kefir containing various levels of fat on chemically induced colorectal epithelial tumors in Wistar rats. *Nutr. res. (N.Y. N.Y.)*. 2005;25:55-63, in
- Pokorn D, Hlastan-Ribič C, Cerar A. Gastric content of the liquid test meals in rats with gastrointestinal neoplasias induced by N-methyl-N-nitrosoguanidine and 1,2-dimethylhydrazine. *Int J Cancer.* 2006;2:19-30.

Prav tako je sodeloval pri pripravi dveh pomembnih elaboratov:

- Pokorn D, Eržen N, Godeša R, Gregorič Gorenc B, Accetto B, Poklar Vatovec T, Uršič-Gaberšček M, Golobič I, Čelhar S, Kokalj-Ločniškar L, Logar V, Zakotnik J, Perme C, Škrjanc N. Zdravstveno in prehrabeno stanje

starejših prebivalcev na območju mesta Ljubljane v domovih za starejše občane. Ljubljana: Medicinska fakulteta, Inštitut za higieno, 1991. in

- Stibilj V, Milačič R, Smrkolj P, Trkov Z, Pokorn D, Hlastan-Ribič C. Ustreznost vojaške prehrane in skladnosti s fiziološkimi normativi. Ljubljana: Institut "Jožef Stefan", 2002.

Bil je avtor več knjižnih uspešnic: Prehrana bolnika (1994), Slovenska miza prihodnosti (1996), Skrivnost dolgoživosti (1996), Gastronomija (1997), Zdrava prehrana in dietni jedilniki (1997), Piročnik za praktično predpisovanje diet (1997), Gorivo za zmagovalce, prehrana športnika in rekreativca (1998), Dietetika (1999), Skrivnosti skritih let, prehrana v tretjem življenjskem obdobju (1999), Jejmo preudarno (2000), Zdrava slovenska kuhinja (2001), Oris zdrave prehrane (2001), Prehrana v različnih življenjskih obdobjih (2003), Dietna prehrana bolnika (2004), Klasična kuhinja v zdravi prehrani (2005), Kuhinja z omejitvami (2005), Krepka kuhinja (2006) in Evropska klasična kuhinja (2009), in avtor oziroma soavtor mnogih drugih strokovnih monografij in učnega gradiva, ki jih je preveč, da bi jih vse našteali na tem mestu.

Izjemno plodovit je bil tudi pri mentorskem delu. Bil je mentor ali somentor pri številnih diplomskih, magistrskih in specialističnih delih ter naslednjih doktorskih disertacijah:

- Koch V. Prehrabene navade odraslih prebivalcev Slovenije z vidika varovanja zdravja. Ljubljana: Univerza v Ljubljani; 1997,
- Černe K. Vsebnost trans- in cis-izomer maščobnih kislin v prehrani starostnikov v Sloveniji. Ljubljana: Univerza v Ljubljani; 1998,
- Kolšek M. Pogostnost pitja alkohola in pивske navade osnovnošolcev v Sloveniji. Ljubljana: Univerza v Ljubljani; 2000, in
- Eržen I. Stopnja izpostavljenosti prebivalcev Slovenije vnosu svinca, kadmija in živega srebra s hrano. Ljubljana: Univerza v Ljubljani; 2004.

Študentje, ki jim je bil mentor, so ga zelo cenili, čeprav jih je ponavadi spodbujal z izjemno veliko mero kritičnosti.

Širina njegovega znanja pa ni bila omejena zgolj na področje zdravja in prehrane, temveč se je odlikovala tudi v obsežnem poznavanju gastronomije in kulinarike, kar je njegovemu dolgoletnemu delu dajalo še večjo prepoznavnost in veličino. Njegove prehranske teorije so bile velik strokovni napredek in so nemalokrat zamajale uhojene poti ter postavile osnovo za mnoge sistemske spremembe, ki smo jih uporabili v vsakdanjem življenju. Številna predavanja, na katera se je profesor Pokorn vselej odzval z veseljem, so vedno burila pričakovanja in zanimanje javnosti po novostih. Pri svojem delu je kazal odprtost do napredka sodobnega sveta in tako spodbujal, da smo v zadnjih letih v državi oblikovali sodobna prehranska priporočila, prilagojena potrebam in vsakodnevnim časovnim tiskam modernega človeka. Njegov prispevek je zato še posebno viden v sistemih organizirane javne prehrane, kjer je želel vplivati na boljšo, zlasti pa uravnoteženo prehranjevanje ljudi v najrazličnejših okoljih.

Kot dolgoletni profesor na Medicinski fakulteti, Biotehniški fakulteti in Visoki šoli za zdravstvo, današnji Zdravstveni fakulteti Univerze v Ljubljani ter Medicinski fakulteti in Fakulteti za zdravstvene vede Univerze v Mariboru bo ostal v spominu kot sodelavec, prijatelj in kolega, ki je bil vselej pripravljen priskočiti na pomoč in nas spodbujati pri našem delu.

Marjan Bilban, Cirila Hlastan-Ribič, Ivan Eržen, Lijana Zaletel-Kragelj
Katedra za javno zdravje, Medicinska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Zaloška 4, Ljubljana